

Ordføreren (Johansen): Jeg skal i Anledning af den højtærede Formands Meddelelse gøre mig Umage for at gøre mine Bemærkninger saa korte som muligt, om man kunde naa at blive færdig med Behandlingen af denne Sag inden det nævnte Klokkeslet.

Lige siden Tienden blev paalagt, har den jo forarsaget stor Modvillie hos dem, der skulde yde den. Det har endogsaa til Tider været saaledes, at Folk gjorde Opstand for at blive fritagne for denne Byrde, der var paalagt dem, og det var langt fra, at det omstemte denne Modvillie, at man i 1527 af politiske Grunde lod en Del af de Jorder, som Tienden ellers paahvilede, blive fritagne for den. Forholdene og Omstændighederne vare saaledes, at Bonden den Gang maatte bøje sig for dette som for saa meget andet. Stadig gik det nedad med Bonden, idet han var udsat for at blive undertrykt Gang efter Gang, og han maatte saa stiltiende bære disse Byrder, der bleve lagte paa ham. Hvad der naturligvis ogsaa var medvirkende til, at denne Byrde blev trykkende og hemmende i høj Grad, var den Maade, hvorpaa den den Gang blev ydet. Det var jo ogsaa noget, som de store Reformatorer i Slutningen af det 18de Aarhundrede havde Øje for, og de gjorde deres til at søge at rette paa disse Fejl saa godt, som det under de daværende Forhold var gørligt. Efter de Forslag, som den Gang vare fremme, blev det bestemt, at Tienden ikke skulde ydes i Kernen, men omdannes til en Pengeydelse. Det kan jo ikke nægtes, at dette var et Fremskridt, og at det bragte en Hindring af Vejen, som ellers har hemmet Landbrugets Udvikling gennem Tiderne. Men det er dog gaaet saaledes, at Modvillien mod denne Afgift er gaaet i Arv fra Slægt til Slægt lige op til disse Dage; det, at man fik Tienden fastsat, enten i Korn eller i Penge, kunde da ikke tilfredsstille, men Krav rejste sig om at faa en Afløsning en Gang for alle.

I den Henseende er der fremkommet mange Planer, indbragt mange Forslag, men intet af dem har vundet en saadan Tilslutning, at det kunde føres igennem som Lov. Det var først i 1894, at Spørgsmaalet vandt saa stor Tilslutning, at der blev vedtaget en Lov om Tiendeafløsning.

Men heller ikke denne har været i Stand til at tilfredsstille Kravene, og det er langt fra, at man ved denne Lov naaede det Maal, man den Gang tilsigtede. Der er saaledes ingen anden Vej at komme til dette Spørgsmaals Løsning end en tvungen Afløsning, men naar man gaar til en saadan, maa man ogsaa være paa det rene med, at saa kommer man til at tvinge Folk til at afstaa deres Ejendomsret. Det skal man jo være varsom med at gøre, undtagen for saa vidt man giver dem fuld Erstatning derfor. Nu har det stillet sig saaledes i Udvalget, at man har været enig om at gaa denne Vej: tvungen Afløsning; men da man kom til de andre Spørgsmaal, Spørgsmaalene om, hvad Tiendeyderne skulde give og Tiendeejerne skulde have, delte man sig i et Mindretal og et Flertal, idet Mindretallet mente, at Yderne skulde give mere end de 18 Gange Tienden, og at Tiendeejerne skulde have noget mindre, nemlig 23 Gange i Stedet for 25 Gange Tienden. Flertallet har imidlertid fundet, at naar man paabyder tvungen Afløsning, bør Erstatningen være en saadan, at man giver en Kapital, hvis Rente omtrent svarer til det, som Tienden udgør aarligt. Saa er man ikke gaaet Ejerne for nær, og det skal man ogsaa vel vogte sig for. For det første er der ikke faa, hvis Embedsløn ydes i Form af Tiende, f. Eks. Præstetiende, og dernæst er der ogsaa en Del Kongetiende lagt hen til Præstelønninger og Stiftelser, og det vil dog ikke være rigtigt, om de skulde lide nogen Nedgang i Indtægterne ved Afløsningen. Derfor har Flertallet været enig om at holde paa de 25 Gange et Aars Tiende som det, Tiendeejeren burde have. — Med Hensyn til det næste Spørgsmaal, Spørgsmaalet om, hvad Tiendeyderne skulde give, har man i en Række af Aar mere og mere samlet sig om at finde det passende at sætte 18 Gange.

Det tredje Spørgsmaal gælder det Tilskud, som Staten skal yde for at dette Spørgsmaal kan blive løst. Man har herment, at Staten da burde give de $\frac{7}{25}$ Flertallet har fundet det rigtigt, saa meget mere som man i Loven af 1894 har fundet et Forbillede for, hvad Staten bør yde til Tiendeafløsning. Men hvad der for mig er det vigtigste, og hvad jeg mener, at man her maa tage med i Betragtning, er